

Inspektionsrapport  
från Skolverket  
54-2007:33

Utbildningsinspektion i  
den fristående grundskolan  
Persbergs Friskola  
i Filipstad

---

Beslut  
Skolrapport

*Skolverket*

Persberg skolas föräldraförening  
Brusgårdsvägen 24  
682 40 Filipstad

Beslut  
2007-06-18  
1 (2)  
Dnr 54-2007:33

## **Genomförd utbildningsinspektion i den fristående grundskolan Persbergs Friskola i Filipstad**

Skolverket har genomfört inspektion i den fristående grundskolan Persbergs Friskola i Filipstads kommun. Besök gjordes i skolan den 26 januari år 2007.

Vid utbildningsinspektion tar Skolverket ställning till i vad mån verksamheten ger förutsättningar för barn, ungdomar och vuxenstuderande att nå de nationella målen samt om huvudmannen uppfyller de krav som författningarna ställer på verksamheten. Inspektionen av fristående skolor skall förutom att granska utbildningens kvalitet klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis *vara godkänd som fristående grundskola och* vara berättigad till bidrag från *barnens och* elevernas hemkommuner.

Utbildningsinspektionen behandlar tre områden, verksamhetens resultat, genomförande och förutsättningar. Inspektionen syftar dock inte till att skapa en heltäckande bild av all skolverksamhet vid den aktuella tidpunkten utan prioriterar särskilt starka sidor eller påtagliga svagheter i verksamheterna. Övergripande information och exempel på kriterier för bedömningen av respektive granskningsområde finns publicerade på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se](http://www.skolverket.se)).

Av bilagd rapport framgår hur inspektionen genomförts samt de bedömningar som gjorts av inspektörerna.

Detta beslut redovisar dels områden där det finns sådana brister i verksamheten att dessa snarast måste åtgärdas, dels områden som behöver förbättras i ett fortsatt kvalitetsarbete.

**Senast inom tre månader från beslutsdagen, dvs. den 18 september 2007 skall Persberg skolas föräldraförening redovisa till Skolverket, enheten i Göteborg, vilka åtgärder som vidtagits mot de brister som påtalats i verksamheten.**

Skolverket avser även att vid kommande inspektionstillfälle följa upp effekterna av inspektionen.

## **Skolverkets beslut med anledning av inspektionen**

Inspektörerna bedömer att verksamheten för eleverna i klassrummen bedrivs av engagerade och ambitiösa lärare, vilket i sin tur förefaller ge elever som trivs i skolan och når goda resultat.

Inspektörerna bedömer sammantaget att huvudmannen och skolledningen inom flera områden visat sådana brister i sin kunskap om de bestämmelser som gäller för

2007-06-18

2 (2)

Dnr 54-2007:33

att bedriva fristående grundskola att huvudmannen saknar förutsättningar att driva en fristående skola i enlighet med gällande bestämmelser.

Samtidigt bedömer inspektörerna att de åtgärder som styrelsen, enligt e-post den 31 maj 2007 vidtagit och påbörjat, möjligen kan innebära att bristerna är på väg att rättas till. Inspektörerna bedömer dock att bristerna ännu kvarstår och att huvudmannen på ett tydligare och mer genomarbetat sätt inom tre månader från beslutsdatum skall redovisa vidtagna åtgärder avseende nedanstående tre bristområden.

Följande områden inom Persbergs skolas verksamhet visar sådana brister att de snarast måste åtgärdas.

- Varken styrelse eller rektor har tillräckliga kunskaper om de författningar som gäller för en fristående skola och om verksamheten generellt. (9 kap. 2 § p.2 skollagen).
- Rektorn saknar pedagogisk insikt förvärvat genom utbildning och erfarenhet. (1 a kap. 4 § förordningen om fristående skolor).
- Den ekonomiska situationen är för närvarande inte stabil (9 kap. 2 § skollagen).

Skolverket bedömer att följande områden är i behov av förbättringsinsatser.

- Skolans likabehandlingsplan bör förbättras så att den i större utsträckning beskriver arbetet med de olika diskrimineringsgrunderna.
- Skolan bör arbeta för att öka sina kunskaper om och förbättra kvalitetsarbetet i skolan. Vidare bör kvalitetsredovisningen tydligare visa på skolans måluppfyllelse och vilka åtgärder skolan avser att vidta då eleverna riskerar att inte nå målen.

På Skolverkets vägnar

Marie-Hélène Arnborg  
Avdelningschef

Mats Löwing  
Undervisningsråd

I ärendets slutliga handläggning har också enhetschefen Hans Larson samt undervisningsråden Tomas Erlandsson och Claes-Göran Aggebo deltagit.

## **Bilaga**

Rapport

## **Kopia till**

Filipstads kommun

Övriga enligt fastställd sändlista.

## Utbildningsinspektion i den fristående grundskolan och förskoleklassen i Persbergs Friskola

### Innehåll

|                                      |   |
|--------------------------------------|---|
| Inledning.....                       | 1 |
| Underlag.....                        | 2 |
| Beskrivning av skolan.....           | 2 |
| Sammanfattande bedömning.....        | 3 |
| Bedömning av resultaten.....         | 3 |
| Bedömning av genomförandet.....      | 4 |
| Bedömning av förutsättningarna ..... | 7 |

### Inledning

Skolverket har granskat verksamheten i och besökt Persbergs Friskola den 26 januari 2007. I slutet av denna rapport framgår vilka som varit ansvariga för utbildningsinspektionen. Detta är Skolverkets andra inspektion av skolan sedan den startade sin verksamhet 2001. Den senaste inspektionen av skolan gjordes 2003 (dnr 54-2003:953). I beslut den 5 september 2003 konstaterade Skolverket att skolan saknade kvalitetsredovisning och huvudmannen förelades att inom tre månader upprätta en sådan. I nytt beslut den 12 december 2003 konstaterade Skolverket att bristen avhjälpes och att Persbergs Friskola alltjämt uppfyllde kraven för godkännande och rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Inspektionen avser att visa hur verksamheten genomförs samt dess förutsättningar och resultat. Bedömningarna av kvaliteten och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för fristående skolor.

Inspektionen av fristående skolor skall ytterst klargöra om huvudmannens verksamhet uppfyller kraven för att även fortsättningsvis vara godkänd som fristående skola och därmed ha rätt till bidrag från elevernas hemkommuner.

Information om inspektionen finns i separata material och på Skolverkets webbplats ([www.skolverket.se/Inspektion](http://www.skolverket.se/Inspektion)).

Huvudmannen har ansvar för att de brister som anges i Skolverkets beslut åtgärdas. Åtgärderna skall redovisas till Skolverket vid den tidpunkt som framgår av beslutet. Skolverket följer också upp effekterna av inspektionen vid kommande inspektionstillfälle.

## Underlag

Underlaget för inspektörernas bedömningar är dels dokument som huvudmannen har lämnat till Skolverket, dels den information som samlats in under besöket. Rapporten grundas även på annan information om skolan från exempelvis Skolverkets nationella uppföljningssystem.

I skolan intervjuades rektorn, ett urval av lärare, elever respektive föräldrar samt skolsköterskan och företrädare för huvudmannen. Inspektörerna besökte också lektioner i samtliga klasser. Även andra iakttagelser i skolmiljön och studier av dokument som finns på skolan utgör underlag för bedömningarna.

Huvudmannen för Persbergs Friskola har tagit del av och givits möjlighet att lämna synpunkter på sakuppgifter i rapporten, vilket skett genom ett svar som inkom till Skolverket den 11 april. I slutet av maj kontaktades en av inspektörerna av en ny ordförande i styrelsen. Den nye ordföranden bad att få sända ett kort förtydligande via e-post. Den 31 maj kom en kortfattad redogörelse för vilka åtgärder som vidtagits eller påbörjats från den nya styrelsen under våren. Merparten av dessa åtgärder är inriktade mot de brister som finns redovisade i rapporten.

Skolverket har i samband med inspektionen haft kontakt med Filipstad angående kommunens rätt till insyn i skolans verksamhet. Förvaltningschefen redovisar att det sker ett årligt avstämningsmöte under våren, som bland annat behandlar översyn av avtal och kommunala bidrag. Vidare begär förvaltningen årligen in resultaten av de nationella proven.

## Beskrivning av skolan

| <b>Persbergs Friskola</b> | <b>Antal barn/elever</b> |
|---------------------------|--------------------------|
| Förskoleklass             | 8                        |
| Grundskola                | 32                       |

Skolverket godkände Persbergs Friskola i Filipstad som en fristående grundskola med förskoleklass för årskurserna 1–5 genom beslut (dnr 2000:1013) den 20 december 2000. Skolverket godkände (dnr 2002:1562) också, den 20 november 2002, efter begäran från huvudmannen, att tillståndet även gäller för årskurs 6. Enligt godkännandet har skolan rätt till bidrag. Skolans inriktning är allmän.

Huvudman för skolan är Persberg skolas föräldraförening, ideell förening, med organisationsnummer 874001-0494.

Verksamheten vid Persbergs Friskola startade läsåret 2001/2002 och omfattar förskoleklassen och årskurserna 1–6.

Skolan hade vid inspektionsbesöket 32 elever samt 8 i förskoleklassen. Alla eleverna är folkbokförda i Filipstads kommun.

Skolan ligger på en udde vid sjön Yngen i det lilla samhället Persberg en knapp mil norr om Filipstad Skolbyggnad. Skolan var tidigare en kommunal skola och fastigheten ägs fortfarande av Filipstads kommun.

## Sammanfattande bedömning

Bedömningarna av kvaliteten i utbildningen vid Persbergs Friskola och om verksamheten uppfyller statens krav görs utifrån skollagen, förordningen om fristående skolor och övriga författningar som gäller för den fristående skolan.

Inspektörerna bedömer att verksamheten för eleverna i klassrummen bedrivs av engagerade och ambitiösa lärare, vilket i sin tur förefaller ge elever som trivs i skolan och når goda resultat.

Inspektörerna bedömer sammantaget att huvudmannen och skolledningen inom flera områden visat sådana brister i sin kunskap om de bestämmelser som gäller för att bedriva fristående grundskola att huvudmannen saknar förutsättningar att driva en fristående skola i enlighet med gällande bestämmelser.

Samtidigt bedömer inspektörerna att de åtgärder som styrelsen, enligt e-post den 31 maj 2007, vidtagit och påbörjat, möjligen kan innebära att bristerna är på väg att rättas till. Inspektörerna bedömer dock att bristerna ännu kvarstår och att huvudmannen på ett tydligare och mer genomarbetat sätt inom tre månader från beslutsdatum skall redovisa vidtagna åtgärder avseende nedanstående tre bristområden.

Inspektörerna bedömer att nedan angivna brister snarast måste åtgärdas.

- Varken styrelse eller rektor har tillräckliga kunskaper om de författningar som gäller för en fristående skola och om verksamheten generellt. (9 kap. 2 § p.2 skollagen).
- Rektorn saknar pedagogisk insikt förvärvat genom utbildning och erfarenhet. (1 a kap. 4 § förordningen om fristående skolor).
- Den ekonomiska situationen är för närvarande inte stabil (9 kap. 2 § skollagen).

Det finns enligt inspektörernas bedömning behov av förbättringsinsatser på skolan inom följande områden:

- Skolans likabehandlingsplan bör förbättras så att den i större utsträckning beskriver arbetet med de olika diskrimineringsgrunderna.
- Skolan bör arbeta för att öka sina kunskaper om och förbättra kvalitetsarbetet i skolan. Vidare bör kvalitetsredovisningen tydligare visa på skolans måluppfyllelse och vilka åtgärder skolan avser att vidta då eleverna riskerar att inte nå målen.

## Bedömning av resultaten

Inspektörerna har granskat om skolans utbildning ger kunskaper och färdigheter som till art och nivå väsentligen svarar mot de kunskaper och färdigheter som skolor i det offentliga skolväsendet skall förmedla. Vidare har granskats om skolan även i övrigt svarar mot de allmänna mål och den värdegrund som gäller för utbildning inom det offentliga skolväsendet.

Inspektörerna bedömer att verksamheten i förskoleklassen ger förutsättningar till utveckling i den riktning som målen för skolformen anger.

Resultaten av de nationella proven i år 5 visar, med något undantag, att eleverna nått målen i ämnena matematik, svenska och engelska. Även i övriga ämnen får inspektörerna intryck av att eleverna inhämtar kunskaper motsvarande målen i de nationella kursplanerna.

Inspektörerna uppfattar att lärarna analyserar resultaten av de nationella proven, samtidigt som de inte alltid har möjligheter att diskutera sina bedömningar med andra skolor och lärare.

Vad gäller de ämnen där det inte finns nationella prov liksom kunskapsbedömningar för de tidigaste skolåren uttrycker lärarna, att de på grund av sin sammanlagt relativt begränsade erfarenhet, har vissa svårigheter att veta vad som kan förväntas av eleverna. Inspektörerna bedömer dock att elevernas resultat inte förefaller avvika från övriga skolors.

I undervisningen beskriver lärarna ett arbetssätt och synsätt på kunskap som inspektörerna bedömer borgar för att de ämnesövergripande läroplanmålen är väl integrerade med de kunskapsmålen.

Inspektörerna möter på skolan positiva glada elever som visar prov på att vara lugna och koncentrerade, men också frimodiga och aktiva.

### Bedömning av genomförandet

Inspektörerna har granskat arbetet med arbetsmiljön, föräldrarnas och elevernas delaktighet i det inre arbetet; innehåll, organisation och arbetssätt i undervisningen; individanpassning och stöd; utvärdering av lärandet, bedömning och betygsättning; kvalitetssäkring och förbättringsarbete; skolledning och intern kommunikation.

Därtill har granskats om elevens rätt till en allsidig och saklig undervisning tillgodoses i utbildningen.

Nationella riktlinjer för arbetet finns i skollagen, läroplanerna och andra författningar som gäller för den fristående skolan.

#### Arbetet med arbetsmiljö och delaktighet

I Persbergs Friskola ser inspektörerna en verksamhet där eleverna inbjuds att delta med synpunkter på undervisningens innehåll och genomförande. Etiska frågor diskuteras såväl planerat som spontant.

Skolan har regler för hur man skall bete sig på skolan och med varandra. Dessa går igenom med eleverna och skickas också hem till föräldrarna för påskrift. Samverkan med föräldrar sker genom föräldramöten och utvecklingssamtal och framför allt genom personlig kontakt mellan lärare och förälder.

Från och med den 1 april 2006 råder ett uttryckligt förbud mot diskriminering och annan kränkande behandling av barn och elever. Den nya lagens (SFS 2006:67) ändamål är att främja barns och elevers lika rättigheter oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionshinder samt att förebygga och förhindra trakasserier och annan kränkande behandling.

Huvudmannen är skyldig att bedriva ett målinriktat arbete för att främja dessa ändamål och bland annat se till att det upprättas en likabehandlingsplan i varje

skola. I planen skall planerade åtgärder redovisas. Planen skall följas upp varje år. I det målinriktade arbetet ingår även att vidta åtgärder för att förebygga och förhindra att elever utsätts för trakasserier och annan kränkande behandling liksom att vid behov utreda omständigheterna och i förekommande fall vidta de åtgärder som skäligen kan krävas för att förhindra fortsatta trakasserier eller annan kränkande behandling.

Inspektörerna vill vidare uppmärksamma skolan på att det sedan den 15 oktober 2006 finns ett krav enligt *förordning om barns och elevers deltagande i arbetet med likabehandlingsplanen*, att likabehandlingsplanen skall följas upp och ses över under medverkan av barnen och eleverna vid den verksamhet för vilken planen gäller. Utformningen och omfattningen av barnens eller elevernas deltagande skall anpassas efter deras ålder och mognad.

Skolans likabehandlingsplan har en stark betoning av mobbning medan andra typer av kränkningar och diskrimineringar behandlas mindre ingående. Vidare har inte elever deltagit i utarbetandet av planen. I samband med att skolan lämnade synpunkter på faktadelen av denna rapport skickades en reviderad likabehandlingsplan in. I denna revision var elever och föräldrar involverade. Dock finns ytterligare att utveckla i denna plan framför allt när det gäller arbetet som gäller olika typer av diskriminering. Inspektörerna bedömer att skolans likabehandlingsplan bör förbättras så att den i större utsträckning beskriver arbetet med de olika diskrimineringsgrunderna.

### **Innehåll, organisering och arbetssätt i undervisningen**

Undervisningen är organiserad i en förskoleklass, en klass med elever i årskurserna 1–3 och en med årskurserna 4–6. Undervisningen bedrivs i merparten av undervisningstiden i dessa grupperingar. Detta ger förutsättningar för eleverna att nå målen. Undervisningstidens fördelning på årskurser och ämnen harmonierar med Filipstads kommun vilket gör det lätt för eleverna att fortsätta sin utbildning i årskurserna 7–9. Undervisningen förefaller vara varierad och ta hänsyn till elevers individuella förutsättningar, vilket också underlättas av klassernas relativa litenhet.

Den undervisning som inspektörerna såg vid klassrumsbesöken var varierad och väl individanpassad och från barnen utstrålade lust och glädje i lärandet. Lärarna var engagerade och visade också vid intervjuer stort pedagogiskt och didaktiskt intresse.

### **Individanpassning, individuell studieplanering och stöd**

Skolan har börjat upprätta individuella utvecklingsplaner (IUP). För de elever som befars inte nå målen upprättas åtgärdsprogram och eleverna får individanpassat stöd inom klassens ram av ordinarie lärare. Lärarna uppger att elever i behov av stöd får det stöd de behöver, även om de stundtals skulle vilja få någon att diskutera olika frågor, som rör undervisningen, med.

### **Utvärdering av lärandet, bedömning och betygssättning**

Lärarna har utvecklingssamtal med elev och föräldrar varje termin och även andra tillfällen till informationsutbyte mellan lärare, elev och föräldrar förekommer.

### **Kvalitetssäkring och förbättringsarbete**

Vissa utvärderingar görs av undervisningen, men skolan saknar ett systematiskt kvalitetsarbete. Kvalitetsredovisningen bör utvecklas så att det tydligare framgår i

vilken mån eleverna nått de nationella målen och vilka åtgärder skolan avser att vidta då målen riskerar att inte nås. Skolans styrelse och rektor har enligt inspektörernas bedömning alltför begränsade kunskaper om skolverksamhet i allmänhet för att kunna styra och stödja personalen i detta arbete. (Se även nedan under rubriken Ledning och Kommunikation) Lärarna är få till antalet och relativt nyutbildade vilket gör det svårt för dem att ha referensramar gentemot vilka bedömningar av verksamhetens kvalitet kan göras.

Inspektörerna bedömer att skolan bör arbeta för att öka sina kunskaper om och förbättra kvalitetsarbetet i skolan. Vidare bör kvalitetsredovisningen tydligare visa på skolans måluppfyllelse och vilka åtgärder skolan avser att vidta då eleverna riskerar att inte nå målen. I detta arbete bör Skolverkets allmänna råd om kvalitetsredovisning kunna vara ett stöd. Skolan bör också vidga sina referensramar när det gäller att kvalitetssäkra sitt arbete.

### **Ledning och intern kommunikation**

Huvudman för skolan är Persberg skolas föräldraförening, vars styrelse tillika är styrelse för skolan. Styrelsen består av ordförande, vice ordförande, sekreterare, kassör, tre ledamöter och tre suppleanter. Vid intervjun med vice ordförande berättade hon att ordföranden hade avgått och att hon själv inte var villig att åta sig ordförandeskapet. Vidare saknades kassör, varför räkenskaperna sköttes av ett konsultbolag. Vid intervju med styrelsens vice ordförande berättade hon att det från början stora engagemang som fanns från föräldrarnas sida när skolan startades inte längre finns i samma utsträckning.

Såväl rektorn som vice ordföranden uppger att samarbetet mellan styrelse och skollledning fungerar väl. Vice ordförande uttryckte dock att hon kände osäkerhet och bristande kunskap om hur man driver en fristående skola. Vidare var hon medveten om den stora arbetsinsats ordförandeskapet innebär, vilket är orsaken till att hon inte vill åta sig ordförandeskapet.

Rektorn för skolan är utbildad barnskötare. Hon har vikarierat som obehörig lärare i några år i ett antal av de kommunala skolorna innan hon kom som lärarvikarie till Persbergs Friskola hösten 2002. I augusti 2005 erbjöds hon rektorstjänsten. Som en förutsättning för att åta sig arbetet som rektor erbjöds och fick rektorn en plats i den statliga rektorsutbildningen.

Vid studier av insänd dokumentation och av vad som framgick av intervjun framstår det som uppenbart för inspektörerna att rektorn saknar grundläggande kunskaper om svensk grundskola t.ex. innehållet i läroplan och kursplaner och de författningar som styr en fristående skola. Hon bedöms också sakna sådan pedagogisk insikt, som förvärvats genom utbildning och erfarenhet, som föreskrivs i författningarna. Att rektorn går den statliga rektorsutbildning, som är en befattningsutbildning för anställda rektorer kan inte kompensera en bristande pedagogisk grundkunskap och skolkunskap.

Inspektörerna bedömer att varken styrelse eller rektor har tillräckliga kunskaper om de författningar som gäller för en fristående skola och om verksamheten generellt.

Inspektörerna bedömer vidare att rektorn saknar pedagogisk insikt förvärvad genom utbildning och erfarenhet.

## Bedömning av förutsättningarna

Skolverket tar i inspektionen upp följande förutsättningar för utbildningen: tillgången till utbildning som skall erbjudas, öppenheten och urvalsregler, personalens kompetens samt läromedel, pedagogiska material och utrustning.

Inspektionen av fristående skolor omfattar även en granskning av eventuella avgifter samt skolans stabilitet avseende ekonomi och elevunderlag samt huvudmannens förutsättningar att bedriva verksamheten i enlighet med gällande bestämmelser.

Bestämmelser finns i bl.a. skollagen och förordningen om fristående skolor.

I Persbergs Friskola har skolan fördelat den garanterade undervisningstiden per ämne och årskurs så att det blir enkelt för eleverna att fortsätta sin skolgång i den kommunala skolan från såväl årskurs 6 som årskurs 7. Eleverna har tillgång till elevens val och språkval enligt bestämmelserna.

Undervisningen i förskoleklassen och de två grundskoleklasserna, 1–3 och 4–6, bedrivs av lärare med utbildning för sina respektive verksamheter. Slöjdundervisningen köps av Filipstads kommun och bedrivs med utbildade lärare.

Utrustningen är av god kvalitet och skolan har tillgång till ändamålsenlig undervisningsmateriel i form av läroböcker, bredvidläsningsböcker och datorutrustning. Skolgård och omgivning ger mycket goda möjligheter att variera undervisningen, vilket också ibland utnyttjas.

Huvudmannen för Persbergs Friskola har uppmanats lämna årsredovisning och budget. Av de dokument som erhållits är det svårt att utläsa vare sig resultat eller prognos. I samband med remissförfarandet av rapporten till huvudmannen begärdes också kompletterande handlingar som skulle synliggöra den ekonomiska stabiliteten. Denna redovisning visar på ett negativt resultat, närmare 2,5 procent av omsättningen, för redovisningsåret 2005-07-01–2006-06-30. Prognosen, daterad den 23 mars 2007, för innevarande redovisningsår 2006-07-01–2007-06-30 pekar på ett underskott ungefär dubbelt så stort som föregående års.

Antalet inskrivna elever vid skolan var vid inspektionstillfället 32. Vidare fanns 8 elever i förskoleklassen. Prognos för elevantalet framgent har heller inte redovisats, men förutsatt att de elever som nu går i grundskolan och förskoleklassen ej byter skola förefaller elevantalet hålla sig över 20 under de närmaste åren.

Inspektörerna bedömer att elevunderlaget för närvarande syns tillräckligt.

Inspektörerna bedömer att den ekonomiska situationen för närvarande inte är stabil.

|            |          |
|------------|----------|
| Datum      | Ort      |
| 2007-06-18 | Göteborg |

Mats Löwing  
Leif Aljered